

BIBLIOTEKA SAVEZA JEVREJSKIH OPŠTINA SRBIJE

Istorijat

Istorijat osnivanja Biblioteke Saveza jevrejskih opština seže još u vreme neposredno posle završetka I Svetskog rata kada se na inicijativu predsednika tadašnje jevrejske sefardske opštine dr. Davida Albale, osniva „Srpsko – Jevrejska omladinska zajednica“ u ciji organizaciji održavane razne kulturne manifestacije, priredbe i predavanja u sali jevrejskog doma Oneg Šabat (danas zgradi Cinema Rex-a).

Ova institucija je, u kulturnom smislu, prethodila **Jevrejskoj citaonici** koja je osnovana 1929.godine na inicijativu Arona Alkalaja, kao Kulturni centar beogradskih Jevreja. Cilj ove citaonice je bio da to bude „...moderno citalište knjiga i novina i mesto gde ce uzi jevrejski i širi beogradski krug , narocito mladih, imati priliku da se sretne i upozna sa svim onim trajnim vrednostima koje je jevrejski narod podario covecanstvu, i gde ce se kroz upoznavanje sa zivotom i delima istaknutih Jevreja u oblasti nauke, umetnosti, knjizevnosti i filozofije, jevrejska omladina i svet upoznati sa svetlim i tuznim stranama istorije jevrejskog naroda...“. U Jevrejskoj citaonici su gostovali ne samo jevrejski ugledni intelektualci, vec više srpski javni radnici, naucnici, publicisti, profesori univerziteta, clanovi Akademije nauka, pisci i novinari. Kao javna tribina bila je dostupna svim pravcima i mišljenjima dajuci mogucnost da se u njoj raspravljaju problemi jevrejske nacionalne obnove. U pogledu materijalnih sredstava bila je upucena na sebe, tj dobrovoljne priloge gradjana i poklone u knjigama Gece Kona, istaknutog beogradskog knjiznicara i izdavaca.

Nazalost, tokom II Svetskog rata skoro potpuno je uništena arhiva kao i dokumentacija Jevrejske citaonice, kao i najveći broj knjiga iz njenog bibliotečkog fonda.

Sadašnja biblioteka

Biblioteka je obnovljena odmah nakon II Svetskog rata u sklopu ukupne, pa i kulturne revitalizacije zivota i rada jevrejske zajednice u novoj Jugoslaviji. Njen pocetni fond bila je judaika koju je Olga Pops-Timotijevic izdvojila iz biblioteke ogranka berlinskog univerziteta koja je, još za vreme rata, sticajem neobicnih okolnosti, stigla u Beograd i bila smeštena u zgradi Borbe.

Iako predstavlja samo jednu od kulturnih aktivnosti Saveza, biblioteka ima specifičan značaj i ulogu. Po svom karakteru i nameni spada u red specijalnih biblioteka otvorenog tipa i jedina u Srbiji prikuplja i čuva judaiku - publikacije sa jevrejskom tematikom, odnosno dela jevrejskih i nejevrejskih autora iz oblasti nauke, knjizevnosti, publicistike, enciklopediske gradje i drugo. 1979.godine izdvojeno je iz njenog fonda oko 300 najstarijih i najvrednijih rukopisa i knjiga, i deo ovih rariteta je dat na konzerviranje i reastauriranje u Jevrejski istorijski muzej. Uz Jevrejski istorijski muzej, jedan je od glavnih izvora informacija za istrazivace i naucne radnike, istoricare, lingviste, prevodioce i umetnike koji se bave istrazivanjem jevrejske istorije, knjizevnosti, religije, obicaja, umetnosti i svekolikog jevrejskog nasledja.

Biblioteka sadrži, po Inventarnoj knjizi, 7.057 bibliotečkih jedinica na srpskom i više stranih jezika (nemacki, engleski, madjarski, hebrejski, francuski, italijanski, španski, ruski, itd.) U inventarnoj knjizi se vode naslovi knjiga (i imena autora) po hronološkom redosledu nabavljanja knjiga (bilo kupnjom ili poklonom) koje su obradjene i uključene – složene u policama. Ranije se vodio i predmetni katalog (po oblastima - tematima), ali postojeći nije više aktuelan zbog svoje neazurnosti.

Osnovni način sadašnjeg vođenja evidencije o knjigama je po abecednom katalogu, što znači po prezimenu i imenu autora. Knjige se u police smestaju po sistemu Numerus curens (po brojevima). Knjige se izdaju (osim enciklopediskih izdanja) na citanje članovima zajednice, a ostalima na korišćenje u sali biblioteke.

Biblioteka već više godina nema stalnog bibliotekara, te je realno van funkcije, osim u iznimnim slučajevima kada se pojedinim istraživačima izdaju knjige na korišćenje u samoj sali biblioteke. Da bi biblioteka ponovo zazivjela, i da bi se njen bogati i specifični fond ponovo učinio dostupnim svima zainteresovanim, neophodno je trajno rešiti pitanje bibliotekara, urediti i obnoviti abecedni katalog i signaturu knjiga i polica, kao i obezbediti potrebni prostor na policama za nove knjige. U svrhu opšteg osavremenjenja bilo bi potrebno izvršiti i elektronsku obradu evidencije o knjigama, kao i ustrojavanje predmetnog kataloga, odnosno vođenja evidencije o naslovima po oblastima, što bi olakšalo rad i bibliotekara i korisnika biblioteke.

Autor teksta: Aron Albahari